

L.dz. KSOiW/150w/2025

Szanowna Pani

Barbara Nowacka

Minister Edukacji Narodowej

**Opinia Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”
dotycząca projektu Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej
w sprawie sposobu podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych
między jednostki samorządu terytorialnego w roku 2026**

Krajowa Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” wyraża zdecydowanie **krytyczne stanowisko** wobec projektu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej dotyczącego sposobu podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych między jednostki samorządu terytorialnego (dalej JST) na rok 2026.

1. Brak gwarancji pokrycia rzeczywistych kosztów funkcjonowania szkół i przedszkoli

Projekt nie uwzględnia realnych kosztów prowadzenia szkół, w tym szczególnie kosztów wynikających z podwyżek wynagrodzeń nauczycieli, inflacji oraz rosnących kosztów energii i utrzymania infrastruktury oświatowej. Wskaźniki bazujące na danych z roku szkolnego 2024/2025, bez ich korekty względem przewidywanych wzrostów kosztów w 2026 roku, są **nierzetelne** i prowadzą do **niedoszacowania potrzeb JST**, co bezpośrednio odbija się na jakości edukacji i warunkach pracy nauczycieli.

2. Zbyt duży wpływ algorytmu – brak elastyczności i uwzględnienia lokalnej specyfiki

Rozporządzenie odsyła do algorytmu zawartego w załączniku, który nie został udostępniony w omawianym projekcie. Opieranie podziału środków niemal wyłącznie na sztywnym algorytmie **pomija lokalne uwarunkowania**, takie jak:

- 1) szczególne potrzeby edukacyjne w środowiskach defaworyzowanych,
- 2) trudności rekrutacyjne i kadrowe w gminach wiejskich i małych miastach,
- 3) dodatkowe obowiązki nakładane na szkoły bez równoległego zwiększenia subwencji.

3. Niewystarczające wsparcie dla małych szkół

Pomimo zdefiniowania tzw. „małej szkoły” (§1 pkt 7), projekt nie przewiduje **żadnych mechanizmów kompensacyjnych** dla szkół funkcjonujących w gminach o niskim zaludnieniu, gdzie utrzymanie klas oraz kadry nauczycielskiej jest znacznie bardziej kosztowne. To grozi **dalszą likwidacją szkół wiejskich** oraz pogłębianiem nierówności w dostępie do edukacji.

4. Problematiczne podejście do uczniów z niepełnosprawnościami

Projekt zawiera szczegółowe definicje liczby godzin wsparcia (§1 pkt 6), jednak nadal **brakuje jasnych gwarancji finansowania rzeczywistych potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE)**. Proponowane rozwiązania mogą w praktyce prowadzić do ograniczeń kadrowych i oszczędności kosztem uczniów z niepełnosprawnościami, zwłaszcza w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej i zatrudniania specjalistów. Brak środków może spowodować rezygnację z zatrudniania psychologów, pedagogów specjalnych i terapeutów.

5. Pomijanie kwestii kadrowych i stabilności zatrudnienia

Ujęcie „etatów” w rozumieniu rozporządzenia nie uwzględnia **problemów z brakami kadrowymi**, trudnościami w zatrzymaniu doświadczonych nauczycieli oraz wysokim wskaźnikiem odejść z zawodu. Nie przewidziano żadnych mechanizmów stymulujących JST do zapewnienia stabilności zatrudnienia, co pozostaje w sprzeczności z deklaracjami o dbałości o jakość edukacji.

6. Nieuwzględnienie inflacji z lat 2024-2025 i wzrostu kosztów zatrudnienia pracowników

Mimo, iż projekt zakłada wzrost łącznej kwoty subwencji oświatowej o **8,6%** w stosunku do roku 2025, w praktyce **inflacja w latach 2024–2025** według prognoz NBP i GUS wynosi 9–10%, **koszty pracy (np. składki ZUS, fundusz socjalny, dodatki stażowe)** wzrosły w wielu JST o więcej niż 10%, **ustawowe podwyżki dla nauczycieli (marzec 2024, styczeń 2025)** nie zostały w pełni pokryte w przekazanych środkach. JST **nie mają wystarczających środków**, aby: zrealizować podwyżki wynagrodzeń nauczycieli, utrzymać poziom zatrudnienia i opłacić dodatki funkcyjne, motywacyjne i za wychowawstwo.

Wobec powyższego KSOiW:

1. Domaga się **wprowadzenia korekty uwzględniającej wskaźniki inflacyjne i prognozowane wzrosty kosztów** w 2026 r., aby wysokość łącznej kwoty potrzeb oświatowych, odpowiadała rzeczywistym kosztom utrzymania systemu oświaty.
2. Wnosi o **doprecyzowanie algorytmu** oraz upublicznienie jego szczegółowej struktury i wag.
3. Apeluje o **zagwarantowanie dodatkowych środków** dla JST prowadzących małe szkoły i placówki o szczególnym profilu (np. specjalne, artystyczne, z oddziałami dwujęzycznymi).
4. Postuluje **wzmocnienie finansowania kształcenia specjalnego** oraz zapewnienie pełnego finansowania zadań wynikających z orzeczeń i indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych.

5. Żąda **systemowych rozwiązań wzmacniających zatrudnienie nauczycieli i pracowników oświaty**, w tym uwzględnienia w podziale środków kosztów wynikających z wyższych standardów zatrudnienia.

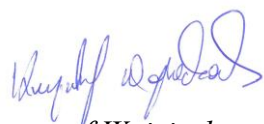
Rozporządzenie w obecnym brzmieniu nie realizuje konstytucyjnych zobowiązań państwa do zapewnienia równego i bezpłatnego dostępu do edukacji na każdym poziomie. Zamiast tego – poprzez formalnie precyzyjny, ale w praktyce nieuwzględniający lokalnej rzeczywistości mechanizm – **przerzuca odpowiedzialność za jakość edukacji na samorządy, bez zapewnienia im odpowiednich środków.**

Ponadto wskazujemy, że Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition, czyli „Podręczniku diagnostyczno-statystycznym zaburzeń psychicznych z 2013 r., pojęcie "zespół Aspergera" zostało zniesione jako osobna diagnoza i wprowadzono jednolitą kategorię: Zaburzenie ze spektrum autyzmu (Autism Spectrum Disorder, ASD).

Krajowa Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” oczekuje **natychmiastowego przeglądu projektu rozporządzenia** oraz uwzględnienia głosu środowisk oświatowych w dalszych pracach legislacyjnych.

w imieniu Prezydium
KSOiW NSZZ „Solidarność”

dr Waldemar Jakubowski
Przewodniczący

Krzysztof Wojciechowski
Zastępca Przewodniczącego